

Alle Scholen Verzamelen

Inhoudsopgave

Alle Scholen Verzamelen - les A.....	1
Inhoud van de les.....	4
Lesdoelen.....	4
Praktische informatie.....	4
Lesopzet.....	4
PowerPoint en instructie les A.....	6
Alle Scholen Verzamelen - les B.....	12
Inhoud.....	12
Lesdoelen.....	12
Praktische informatie.....	12
Lesopzet.....	12
PowerPoint en instructie les B.....	14
Alle Scholen Verzamelen - onderzoeksles.....	24
Inhoud.....	24
Lesdoelen.....	24
Praktische informatie.....	24
Lesopzet.....	24
PowerPoint en instructie onderzoeksles.....	26
Meer leren over onderzoekend en ontwerpend leren?.....	33
Informatie voor leerkracht bij gebruik werkboekje.....	34

Informatiebrief

Beste leerkracht,

Leuk dat je meedoet aan het onderzoeksproject "Wij vinden".

Thema

Omgaan met anderen is belangrijk om je goed te voelen. Wat hebben kinderen daarvoor eigenlijk nodig om zich heen? Dit bepalen volwassenen meestal maar kinderen weten dit zelf natuurlijk het beste. Komt dit eigenlijk wel overeen? Tijdens deze lessen worden de leerlingen onderzoekers en komen jullie hier samen achter!

De inhoud van de lessen

Het project bestaat uit drie lessen: twee voorbereidende lessen en een onderzoeksles.

- *les A.*
In les A leren leerlingen meer over wat een sociale omgeving is. Deze les helpt om de leerlingen voor te bereiden op het project.
- *les B*
In les B gaan de leerlingen het onderzoek voorbereiden in groepjes van zes. Aan de hand van de placematmethode brengen zij in kaart wat zij belangrijk vinden in hun sociale omgeving. Op basis van deze inventarisatie per groepje stellen zij een top 5 vast in de vorm van een klas top 5. De leerlingen nodigen vervolgens per groepje een sleutelfiguur uit voor de onderzoeksles.
- *Onderzoeksles*
Gedurende de onderzoeksles worden de volgende onderdelen doorlopen:
 - Sleutelfiguren interviewen (online, op een externe locatie of op school): leerlingen interviewen in groepjes enkele volwassenen, de zogenoemde sleutelfiguren (denk aan: ouders, docenten, de schooldirecteur, de wijkagent, sportverenigingen, buurtbewoners, beleidsmakers, de burgemeester of misschien zelfs wel een minister) aan de hand van de klas top 5 die zij hebben opgesteld in de voorbereidende les.
 - Gegevens verwerken: leerlingen vergelijken de rangorde van de klas top 5 met de rangorde van de lijsten van de sleutelfiguren, brengen verschillen en overeenkomsten in kaart en denken na over wat deze verschillen betekenen.
 - Conclusie presenteren: leerlingen maken de verzamelde gegevens op creatieve manieren inzichtelijk door na te denken hoe verschillen of overlap gevisualiseerd kunnen worden.

Doelgroep

Dit lespakket is speciaal ontwikkeld voor leerlingen uit de bovenbouw van het primair onderwijs.

Lespakket

Het voor jullie samengestelde lespakket bevat PowerPointpresentaties die te downloaden zijn via de [website](#).

Deze docentenhandleiding bevat:

- *Inhoud:* In de inhoud staat kort omschreven waar deze les over gaat.

- **Lesdoelen:** Het belangrijkste doel van de lessenreeks is om de leerlingen te leren onderzoeken. Per les staan er diverse vaardigheids- en kennisdoelen centraal.
- **Praktische zaken:** lesduur en benodigdheden. Alle materialen zijn te downloaden op de [website](#).
- **Lesopzet:** De lesopzet is een kort overzicht van de les.
- **PowerPoint en instructie:** Voor de les kunt u de bijgeleverde Powerpointpresentatie gebruiken als leidraad. Naast elke slide staat *schuingedrukt* wat u de leerlingen kunt vertellen en uitleggen en wat de leerlingen gaan doen.

Deze docentenhandleiding is erg lang en uitgebreid omdat alle stappen voor je zijn uitgeschreven. Dit betekent dus dat je weinig tot geen tijd hoeft te steken in de lesvoorbereiding (op het lezen van de docentenhandleiding na).

Lesdoelen

- Leerlingen worden zich bewust van wat sociaal gedrag is en welke vaardigheden hierbij horen.
- Leerlingen weten wie en wat er tot hun sociale omgeving behoort.
- Leerlingen kennen de stappen van de onderzoeks cyclus.
- Leerlingen kunnen een interview voorbereiden.
- Leerlingen kunnen interviews afnemen en de resultaten hiervan vastleggen.
- Leerlingen kunnen conclusies trekken om de onderzoeksvraag te beantwoorden.
- Leerlingen doen ervaring op met het werken in teams met verschillende rollen.

Benodigdheden

Behorend bij het lespakket en te downloaden.

- Powerpoint presentaties behorend bij de lessen
- Geprinte Resultatenposter 6 per klas (1 per groepje)
- Geprinte Placemat 6 per klas (1 per groepje)
- Geprinte Stemposter 1 per klas
- Geprinte Uitnodiging 12 per klas
- Werkboekjes (1 per leerling)

Vanuit de school

- Stickers of stiften in kleuren groen, oranje, geel
- Sterren stickers of pen om sterren mee te tekenen
- Pennen
- Stiften
- Lijm
- Plakband

Tips

In de voorbereiding van de lessen is het belangrijk dat u voldoende weet over de sociale omgeving. Lees het lespakket een keer goed door, alvorens je de les verzorgt!

Dit lespakket was onderdeel van het landelijke citizen science project "alle scholen verzamelen". In 2022 is er samen met kinderen wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door EUR-wetenschappers naar dit thema. Daarna is dit lespakket omgevormd tot een lespakket voor in de klas, zonder de wetenschappelijke component. Ieder jaar vindt er weer een nieuwe editie van Alle Scholen Verzamelen plaats met een ander thema. Benieuwd

naar die van dit jaar? Bekijk dan <https://www.wetenschapsknooppunten.nl/alle-scholen-verzamelen/> of het aanbod van de landelijke wetenschapsknooppunten.

Vragen?

Heb je vragen over het lesmateriaal? Mail ons via: wetenschapsknooppunt@eur.nl.

Wij vinden - les A

Inhoud van de les

Deze les bestaat uit de introductie van het thema.

Je mag zelf inschatten welke informatie je wilt gebruiken en kunt dus naar wens slides weghalen of overslaan. Als je alles wilt behandelen zal de les ongeveer een half uur duren. Bij de slides is aangegeven welke informatie je kunt geven. Mocht je meer inhoudelijke achtergrondinformatie willen dan kun je een kijkje nemen op de website www.kijkinjebreïn.nl. Bij sommige slides wordt ook aangegeven welk specifiek stuk van deze website relevant is voor de informatie op de slide.

Lesdoelen

Voor les A zijn de volgende leerdoelen opgesteld:

- Leerlingen worden zich bewust van wat sociaal gedrag is en welke vaardigheden hierbij horen.
- Leerlingen weten wie en wat er tot hun sociale omgeving behoort.
- Leerlingen zijn nieuwsgierig naar de rol van de hersenen en hun sociale omgeving in hun ontwikkeling.

Praktische informatie	
Doelgroep	Leerlingen uit groep 6, 7 of 8
Tijdsduur	1 uur
Vorbereidingen	Bekijk de video . Bereid de lesinhoud voor, zie notities onder de PowerPoint presentatie Test het filmpje in de PowerPoint presentatie.
Benodigdheden	les A (PowerPoint presentatie) Leerlingenboek

Lesopzet

Tijd	Activiteit	Korte toelichting	Slide nummer
0.00 – 0.05	Informatie over het project	Klassikale toelichting over het project.	1-4
0.05 – 0.15	Informatie over sociaal gedrag aan de hand van vraag: <i>Waarom zijn we sociaal?</i>	Uitleg over het thema aan de hand van kennisclips. Extra informatie is te vinden via www.kijkinjebreïn.nl .	5
0.15 – 0.20	Informatie over sociaal gedrag aan de hand van vraag: <i>Wat is sociaal gedrag?</i>	Na de kennisclips worden klassikale vragen behandeld. De kennisclips zijn stukjes uit de korte video Breingeheimen. Deze is in zijn geheel te bekijken op YouTube:	6, 7

0.20 – 0.30	Informatie over sociaal gedrag aan de hand van vraag: <i>Wat zijn sociale vaardigheden?</i>	https://www.youtube.com/watch?v=pxCaCpUmVu0&t=4s .	8, 9, 10
0.30 – 0.60	Informatie over sociaal gedrag aan de hand van vraag <i>Waar komt sociaal gedrag vandaan?</i>		11 - 24

PowerPoint en instructie les A

Onderdeel 1. Basisinformatie sociale ontwikkeling

Slide 1

Geef een korte toelichting over het project.

- Leg kort uit wat onderzoek doen is: *door onderzoek te doen vind je nieuwe dingen, vergroot je je kennis*
- Noem kort uit welke stappen dit project bestaat: *twee voorbereidende lessen en een onderzoeksles*
-

Slide 2

Benoem dat deze les in het teken staat van het ontdekken van het onderwerp.

Dat betekent concreet dat we in deze les:

- *Praten over wat het betekent om sociaal te zijn en wat dit inhoudt zodat we beter begrijpen waarnaar we onderzoek doen.*
- *Een kijkje nemen in ons hoofd, hoe werkt sociaal zijn in onze hersenen?*
- *Oefenen met de placemat methode, een methode waarmee we onze ideeën samen in kaart kunnen brengen.*

Slide 3

Geef een korte samenvatting van de onderzoekscyclus: *In dit project staat onderzoek doen centraal. De zogenaamde onderzoekscyclus neemt je stap voor stap mee door de verschillende stappen van het onderzoek. De verschillende stappen zijn:*

- *Verwonderen: nieuwsgierig zijn*
- *Verkennen: een onderzoeksvraag bedenken*
- *Onderzoek opzetten: een plan bedenken hoe je dit onderzoek gaat uitvoeren.*
- *Onderzoek uitvoeren: je gegevens verzamelen.*
- *Concluderen: antwoorden geven op je vraag*
- *Presenteren: kennis delen.*

Tip: bekijk de onderzoekscyclus op: <https://www.eur.nl/media/2020-05-po-onderzoekend-lerenonderzoekscyclus-en-onderzoeksvaardigheden>

Slide 4

Geef een instructie hoe deze les zich verhoudt tot de onderzoekscyclus: *In deze les gaan we meer leren over het onderwerp van het onderzoek: sociaal zijn. Dit noemen we verkennen. We denken na over wat we al weten en wat we nog niet weten.*

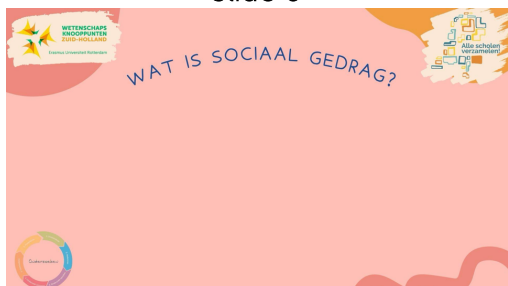
Slide 5

Stel de leerlingen de volgende vraag: *Waarom zijn we sociaal?*
Voer een kort klassengesprek.

Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord. *Wij mensen leven niet alleen op de wereld en we hebben elkaar nodig om ons goed te voelen. Elke dag zien we andere mensen en het is daarom fijn om goed met elkaar om te gaan.*

Slide 6

Stel de leerlingen de volgende vraag: *Wat is sociaal gedrag?*
Voer een kort klassengesprek.

Slide 7

Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord.

Het omgaan met elkaar noemen we ook wel 'sociaal gedrag'. Sociaal betekent met elkaar omgaan (interacteren met elkaar). Gedrag gaat over de dingen die we doen tijdens het omgaan met anderen. Voorbeelden zijn lief of aardig zijn tegen iemand, samenwerken met anderen, of opkomen voor iemand. Dit zijn allemaal voorbeelden van sociaal gedrag omdat het dingen zijn die we doen als we met andere mensen bezig zijn.

Meer informatie over prosociaal gedrag (specifiek sociaal gedrag om anderen te helpen):

<https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/anderen-helpen/>

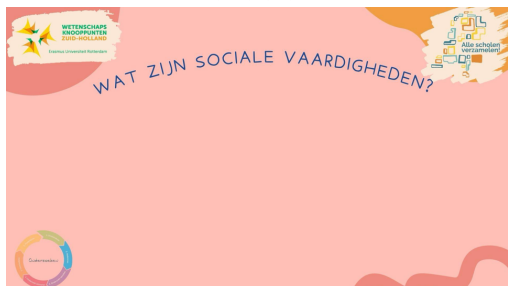
Slide 8

Geef een korte inleiding over wat vaardigheden zijn:

Vaardigheden zijn dingen of activiteiten die je kan leren en waar je dus beter in kan worden, zoals dingen die je leert op school. Voorbeelden van vaardigheden zijn rekenen en lezen.

Slide 9

Stel de leerlingen de volgende vraag: *Wat zijn sociale vaardigheden?*
Voer een kort klassengesprek.

Slide 10

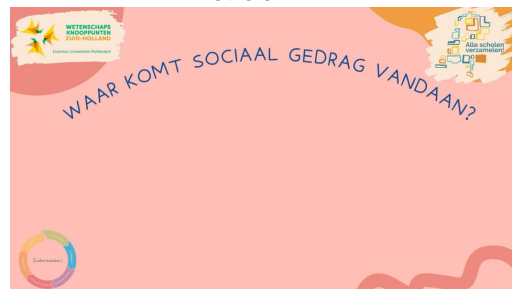
Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord.

Slide 11

Sociaal gedrag kunnen we onderverdelen in verschillende 'sociale vaardigheden'. Lief zijn is bijvoorbeeld een onderdeel van sociaal gedrag, maar ook een vaardigheid op zichzelf net als samenwerken en opkomen voor iemand.

Vraag de leerlingen of ze nog meer voorbeelden kunnen bedenken.

Slide 12

Stel de leerlingen de volgende vraag: *Waar komt sociaal gedrag vandaan?* Voer een kort klassengesprek.

Slide 13

Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord.

Sociaal gedrag is deels aangeboren. We krijgen het mee bij onze geboorte van onze ouders via onze genen. Omdat je hiermee wordt geboren, kun je aan dit deel dus niet zoveel veranderen. Daarnaast leren we ook heel veel door met andere mensen in onze sociale omgeving om te gaan! Kijk maar:

Slide 14

Toon de kennisclip 'omgaan met anderen' (uit de video Breingeheimen). Geef een korte samenvatting van de kennisclip of vraag een leerling dit te doen.

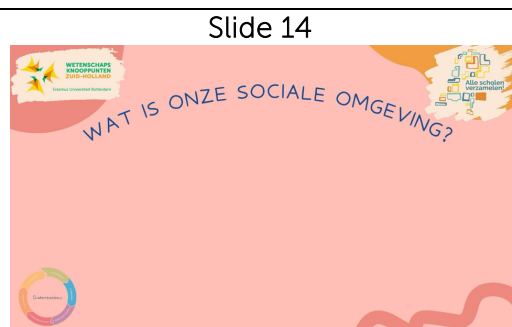
Leren samenwerken gebeurt dus door dit te oefenen met de mensen om je heen, zoals je dat op school moet doen met opdrachten en projecten. Wanneer je jong bent, leer je namelijk meer van je leeftijdsgenoten dan van volwassenen!

Stel de volgende vraag:

Kunnen jullie een andere vaardigheid bedenken die jullie in de klas van elkaar hebben geleerd?

Meer informatie "leren door te kijken"

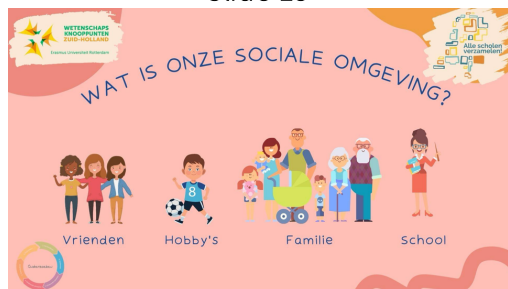
<https://kijkinjebreain.nl/onderwerpen/sociaal-leren/>

Slide 15

Stel de volgende vraag: *Wat is dan precies je sociale omgeving?* Voer een kort klassengesprek.

Slide 15

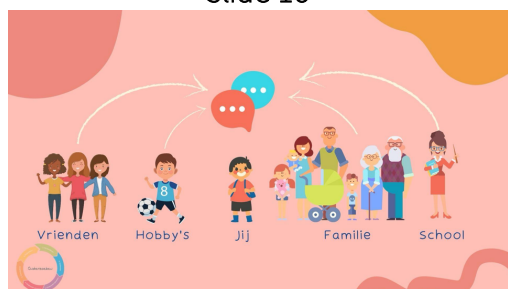

Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord.

Onze sociale omgeving bestaat uit alle mensen met wie we contact hebben, zoals je vrienden, teamgenootjes en coach of trainer bij je sport of hobby's, je familie en je klasgenoten en leerkrachten op school. Ook de plekken waar we contact hebben met deze mensen horen bij je sociale omgeving.

Meer informatie "leren door te kijken"
<https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/sociaal-leren/>

Slide 16

Geef de volgende aanvullende uitleg:

We zien deze mensen best vaak, en hebben dus veel contact met ze. Hierdoor leren we hoe we het beste met ze kunnen omgaan, doordat we ook een voorbeeld kunnen nemen aan hoe zij met ons of met andere mensen omgaan. Dit doen we door naar ze te kijken. Zo kijken apen bijvoorbeeld ook bij elkaar af om te leren hoe ze het beste eten kunnen zoeken, of kijken pinguïns naar andere pinguïns om te kijken of de kust veilig is om te zwemmen. Doordat we de mensen in onze sociale omgeving dus sociaal gedrag zien vertonen, nemen wij hier zelf ook iets van over. Als we bijvoorbeeld zien dat een van onze klasgenoten aardig is tegen iemand en daardoor vrienden wordt met diegene, kunnen wij dit gedrag overnemen om ook nieuwe vrienden te maken. Zo leren we dus van de mensen in onze omgeving, en daarom is onze sociale omgeving zo belangrijk voor ons eigen sociale gedrag!

Meer informatie "leren door te kijken":
<https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/sociaal-leren/>

Slide 17

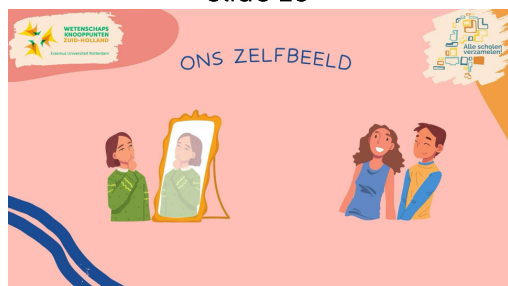

Toon de kennisclip 'zelfbeeld' (uit de video Breingeheimen).

Geef een korte samenvatting van de kennisclip of vraag een leerling dit te doen.

Hoe we naar onszelf kijken is dus ook afhankelijk van onze sociale omgeving. Dit geldt voornamelijk voor ons 'sociale zelfbeeld', ons beeld over onszelf in sociale situaties. Vinden we onszelf bijvoorbeeld grappig of behulpzaam? Dit hangt er dus vanaf of de mensen om ons heen ons grappig of behulpzaam vinden of niet.

Slide 18

Laat de leerlingen drietallen maken. Geef ze de volgende opdracht: *Bedenk een kenmerk van jezelf en schrijf dit op. De medeleerlingen uit jouw groepje schrijven ook kenmerken op die ze bij jou vinden passen. Iedereen klaar? Bespreek of anderen dat ook van jou vinden. Komt het overeen of niet? Wissel van rol zodat iedereen aan de beurt komt.*

Meer informatie over (sociale) zelfbeeld:
<https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/zelfbeeld/>

Slide 19

Vraag de leerlingen naar de rol van de genen in sociaal gedrag. Voer een kort klassengesprek.

Slide 20

Geef de volgende aanvullende uitleg:

We hebben het nu gehad over hoe onze omgeving invloed heeft op ons sociaal gedrag, maar zoals jullie al gezien hebben is dit niet het enige wat ons sociaal gedrag beïnvloedt! Ook je genen bepalen een stukje. Je genen bepalen hoe onze hersenen eruit komen te zien. En omdat we allemaal andere genen hebben, hebben we daarom ook allemaal andere hersenen.

Meer informatie over hersenontwikkeling tijdens het leven:
<https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/hersenontwikkeling/>

Slide 21

Geef de volgende uitleg:

Doordat iedereen andere hersenen heeft zien we dus verschillen tussen mensen. Zo zijn sommige mensen misschien beter in rekenen terwijl anderen beter zijn in lezen.

Slide 22

Geef de volgende uitleg:

Die verschillen tussen mensen zien we ook terug bij sociale vaardigheden. Zo is de ene persoon misschien heel lief, en is een ander juist heel goed in samenwerken. Wat belangrijk om te weten is dat de genen dus maar deels bepalen hoe goed je ergens in bent; je kan het ook oefenen in en leren van je sociale omgeving!

Slide 23

Toon de kennisclip 'emotieregulatie' (uit de video Breingeheimen).

Geef een korte samenvatting van de kennisclip of vraag een leerling dit te doen.

Hoe we met onze emoties omgaan wordt dus voor een groot deel bepaald door onze genen en hersenen. Doordat emoties ook belangrijk zijn in onze communicatie met andere mensen, beïnvloeden onze genen zo ons sociaal gedrag. Denk bijvoorbeeld aan een situatie waarin iemand iets doet wat je niet leuk vindt. Hier kan je dus heel boos om worden, maar dat is niet prettig voor de andere mensen in die situatie. Als je beter bent in het omgaan met emoties, kun je misschien je emoties anders zien: wellicht bedoelde diegene het niet slecht.

Maak tweetallen en geef de volgende opdracht: *Bedenk een emotie die prettig is om te hebben als je met anderen bent.*

Bespreek de vraag klassikaal na.

Slide 24

Overzicht

Sociaal gedrag

↑
sociale vaardigheden↑
Genen

+

↑
Sociale
omgeving

Deel een korte conclusie:

Ons sociale gedrag bestaat dus uit verschillende sociale vaardigheden, die bepaald worden door onze genen, en door onze omgeving.

Evalueer de les. Wat hebben de kinderen geleerd over sociaal gedrag?

Wij vinden - les B

Inhoud

Met behulp van deze les worden de nodige voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van het onderzoek in de derde les.

Lesdoelen

Voor deze les zijn de volgende leerdoelen opgesteld:

- Leerlingen kunnen de placematmethode toepassen.
- Leerlingen komen samen met de leerkracht tot een klas top 5 op basis van de placemats uit de afzonderlijke groepjes. (De uitkomst is de voorbereiding op de dataverzameling).
- Leerlingen zijn zich bewust van het proces individuele stemmen samen te nemen zodat er een top 5 van de groep ontstaat.
- Leerlingen weten hoe de dataverzameling tijdens de onderzoeksles eruitziet.

Praktische informatie

Doelgroep	Leerlingen uit groep 6, 7 of 8
Tijdsduur	1,5 uur
Vorbereidingen	Bereid de lesinhoud voor, zie notities onder de PowerPointpresentatie Test het filmpje in de PowerPointpresentatie.
Benodigheden	PowerPointpresentatie les B Placemat (voor elk groepje van 6 personen) Stemposter Sterren stickers (goud) om de top 5 aan te geven (per leerling 1 sticker) Uitnodiging voor sleutelfiguren (voor elk groepje van 6 personen) Werkboekje (per groepje van 6 personen) Stiften

Lesopzet

Tijd	Activiteit	Korte toelichting	Slide nummer
0.00 – 0.05	Opfrissen les A + instructie placemat methode	In dit onderdeel wordt uitgelegd wat er specifiek in deze les gedaan zal worden. Onderdeel 1: Herhalen van kernbegrippen uit les A.	1 - 5
0.05 – 0.15	Uitleg onderzoek opzetten	Onderdeel 2: uitleg onderzoek opzetten en kennismaken met wat wetenschappers doen	6 - 16

0.15 – 0.60	Opdrachten - Invullen van 1 placemat per groepje - Klassikaal een top 5 samenstellen	Onderdeel 3: opdrachten. In de opdrachten wordt stap voor stap de placemat methode doorlopen voor de onderzoeksvraag. De output gebruik je voor de onderzoeksles.	17 - 27
0.60 – 0.90	Sleutelfiguren uitnodigingen, uitnodigingen schrijven en eerste pagina's werkboekje invullen	Onderdeel 4. Sleutelfiguren kiezen en onderzoek voorbereiden Het is belangrijk dat de sleutelfiguren uitgenodigd worden voor de onderzoeksles. Leerlingen denken na over wie zij uitnodigen en maken een uitnodiging. Aan het einde van les B worden ook de eerste pagina's van het werkboekje ingevuld door de leerlingen. Ze schrijven hun top 5 op en verdelen rollen voor de onderzoeksles.	27 - 37

PowerPoint en instructie les B

<p>Slide 1</p> 	<p>Introduceer de les</p> <p>In deze les gaan we het onderzoek voorbereiden. <i>In het onderzoeksproject gaan jullie je eigen stem (wat je vindt) vergelijken met wat volwassenen vinden en hoe ze hiernaar handelen. Dit betekent dat we kennis gaan verzamelen over jullie stem en die van zogenaamde sleutelfiguren: volwassenen die invloed hebben op jullie sociale omgeving. Deze gaan we daarna met elkaar vergelijken.</i></p>
<p>Onderdeel 1. Ofris slides</p>	
<p>Slide 2</p> 	<p>Blik kort terug op les A. <i>Weten jullie nog wat er behandeld is in les A?</i></p>
<p>Slide 3</p> 	<p>Bevraag de leerlingen of zij nog weten wat sociaal gedrag ook alweer is.</p> <p><i>Antwoord: Het omgaan met elkaar noemen we ook wel 'sociaal gedrag'. Sociaal betekent met elkaar omgaan (interacteren met elkaar). Gedrag gaat over de dingen die we doen tijdens het omgaan met anderen. Voorbeelden zijn lief of aardig zijn tegen iemand, samenwerken met anderen, of opkomen voor iemand. Dit zijn allemaal voorbeelden van sociaal gedrag omdat het dingen zijn die we doen als we met andere mensen bezig zijn.</i></p>
<p>Slide 4</p> 	<p>Bevraag de leerlingen of ze kunnen uitleggen hoe de genen en de sociale omgeving de sociale vaardigheden en daarmee het sociale gedrag beïnvloeden.</p> <p><i>Antwoord: Ons sociale gedrag bestaat uit verschillende sociale vaardigheden, die bepaald worden door onze genen, en door onze sociale omgeving. Vaardigheden zijn dingen of activiteiten die je kan leren en waar je dus beter in kan worden. Sociaal gedrag is deels aangeboren. We krijgen het mee bij onze geboorte van onze ouders via onze genen. In de sociale omgeving oefen je de sociale vaardigheden met de mensen om je heen.</i></p>

<p>Slide 5</p> <p>Overzicht</p> <p>Stap 1: Je krijgt een vraag met anderen in een groepje</p> <p>Stap 2: Denk zelf na over antwoorden en schrijf het op</p> <p>Stap 3: Overleg met je groepje en maak een top 5 van jullie antwoorden</p> <p>Stap 4: Schrijf jullie gezamenlijke antwoorden in het midden</p> <p>Stap 5: Deel je top 5 met de hele klas en maak met iedereen één top 5!</p> <p>De placemat methode</p>	<p>In deze les gaan we de placemat methode gebruiken. Deze stappen gaan we straks doorlopen. We kijken nu vast vooruit op de stappen.</p> <p>Stap 1: groepjes maken van maximaal 6 leerlingen.</p> <p>Stap 2) elke leerling denkt individueel na over de antwoorden en schrijft deze vervolgens op in 1 van de 6 buitenste vakken.</p> <p>Stap 3 en 4) Leerlingen schrijven hun gezamenlijke top 5 op in het middelste vak.</p> <p>Stap 4) Ga elk groepje langs en kies per groepje 1 leerling die de top 5 van zijn of haar groepje voorleest. Schrijf alle gezamenlijke antwoorden op het bord. Vervolgens mogen de kinderen stemmen door 1 sticker plakken bij het antwoord dat zij het belangrijkste vinden.</p> <p>Stap 5) Maak een klas top 5 van de antwoorden met de meeste stickers.</p>
---	---

Onderdeel 2. Uitleg onderzoek opzetten

<p>Slide 6</p> <p>WAT GAAN WE VANDAAG DOEN?</p> <p>Ons voorbereiden om echte wetenschappers te zijn tijdens de onderzoeksles</p>	<p>Vandaag gaan we ons voorbereiden op de onderzoeksles. Hiervoor kruipen we in de huid van een wetenschapper.</p>
<p>Slide 7</p> <p>WAT GAAN WE VANDAAG DOEN?</p> <p>Onderzoeken</p> <p>1. Verwonderen 2. Verkennen 3. Onderzoek opzetten 4. Onderzoek uitvoeren 5. Concluderen 6. Presenteren</p>	<p>In dit project staat onderzoek doen centraal. De onderzoekscyclus neemt je stap voor stap mee door de verschillende stappen van het onderzoek. De verschillende stappen zijn: verwonderen, verkennen, onderzoek opzetten, onderzoek uitvoeren, concluderen en presenteren.</p>
<p>Slide 8</p> <p>ONDERZOEK OPZETTEN</p> <p>Onderzoeken</p> <p>1. Verwonderen 2. Verkennen 3. Onderzoek opzetten</p>	<p>In de rest van deze les gaan we het onderzoek opzetten zodat we op de onderzoeksdag meteen aan de slag kunnen! We hebben in de vorige les wat meer over het onderwerp geleerd; het verwonderen en verkennen.</p>

<p>Slide 9</p> <p>WAT MOET JE DOEN ALS WETENSCHAPPER?</p>	<p>Stel de vraag: <i>Wat moet je doen als wetenschapper?</i> Voer een kort klassengesprek.</p>
<p>Slide 10</p> <p>WAT MOET JE DOEN ALS WETENSCHAPPER?</p> <ul style="list-style-type: none"> Gegevens verzamelen Gegevens (data) verwerken Conclusies in beeld brengen en delen 	<p>Vat de gegeven antwoorden samen en vul aan op basis van het onderstaande antwoord.</p> <p><i>Als wetenschapper wil je antwoorden vinden op vragen. Om die antwoorden te kunnen geven:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verzamel je gegevens, (bijvoorbeeld door de placemat methode te gebruiken of door interviews af te nemen). - Verwerk je de gegevens (bijvoorbeeld door ermee te rekenen). Gegevens noemen onderzoekers ook wel data. Hierbij hoort ook het interpreteren van de gegevens. Dit is een moeilijk woord voor uitleggen waarom je iets vindt (bijvoorbeeld je geeft antwoord op de vraag waarom jullie antwoord 1 in de klas top 5 het belangrijkste vinden). - Breng je de gegevens in beeld, zodat anderen makkelijk kunnen zien wat je in je onderzoek gevonden hebt. - Deel je deze nieuwe kennis en het beeld ervan met anderen (bijvoorbeeld door het maken van een presentatie of een filmpje)
<p>Slide 11</p> <p>MAAR EEN BELANGRIJK ONDERDEEL IS OOK:</p> <p>Onderzoek voorbereiden</p> <p>DIT GAAN JULLIE VANDAAG DOEN!</p>	<p><i>Een belangrijk onderdeel van het uitvoeren van onderzoek is het onderzoek voorbereiden ofwel de stap onderzoek opzetten uit de onderzoekscyclus. Dit gaan jullie vandaag doen zodat jullie goed van start kunnen gaan tijdens de onderzoeksles</i></p>
<p>Slide 12</p> <p>VERGELIJKEN STEM VAN KINDEREN MET DE STEM VAN VOLWASSENEN (SLEUTELFIGUREN)</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat hebben jullie nodig om sociaal te zijn in jullie omgeving? Wat vinden sleutelfiguren dat belangrijk is om sociaal te zijn en hoe handelen ze hiernaar? 	<p><i>In het onderzoeksproject gaan jullie je eigen stem (wat je vindt) vergelijken met wat volwassenen vinden en hoe ze hiernaar handelen. Dit betekent dat we kennis gaan verzamelen over jullie stem en die van zogenaamde sleutelfiguren: volwassenen die invloed hebben op jullie sociale omgeving. Deze gaan we daarna met elkaar vergelijken.</i></p>

<p>Slide 13</p> <p>WETENSCHAPS INNOVATIONSPUNTEN 2020-HOLLAND DUS ALS WE WILLEN WETEN:</p> <p>Onderzoek voorbereiden</p> <p>Wat hebben jullie nodig om sociaal te zijn in jullie omgeving?</p> <p>Vandaag</p>	<p><i>De kennis over jullie stem hierover (wat jullie vinden) is natuurlijk al aanwezig hier in de klas en moeten we alleen goed duidelijk zien te krijgen. Dit gaan we doen in de voorbereiding vandaag!</i></p>
<p>Slide 14</p> <p>WETENSCHAPS INNOVATIONSPUNTEN 2020-HOLLAND VERGELIJKEN STEM VAN KINDEREN MET DE STEM VAN VOLWASSENEN (SLEUTELFIGUREN)</p> <p>Wat hebben jullie nodig om sociaal te zijn in jullie omgeving?</p> <p>Wat vinden sleutelfiguren dat belangrijk is om sociaal te zijn en hoe handelen ze hiernaar?</p> <p>Gegevens (data) verwerken</p> <p>Conclusies in beeld brengen en delen</p> <p>Onderzoeksdag</p>	<p><i>De kennis over de stem van sleutelfiguren moeten we nog verzamelen. Dit doen we door op de onderzoeksdag (9 november) gegevens ofwel data te verzamelen. Het vergelijken van de kennis van jullie stem en de stem van sleutelfiguren gaan jullie daarna vergelijken en in beeld brengen. Dit gaan jullie ook doen op de onderzoeksdag (9 november). Nu is dit veel informatie, maar dit wordt allemaal helemaal in stapjes uitgelegd straks en hierbij ga ik jullie helpen!</i></p>
<p>Slide 15</p> <p>WETENSCHAPS INNOVATIONSPUNTEN 2020-HOLLAND WE GEBUIKEN DE PLACEMAT METHODE</p> <p>Onderzoek voorbereiden</p> <p>Wat hebben we nodig om sociaal te zijn in onze omgeving?</p> <p>De placemat methode</p>	<p><i>De voorbereiding van het onderzoek en dus het opschrijven van jullie stem gaan we vandaag doen aan de hand van de placemat methode.</i></p>
<p>Slide 16</p> <p>WETENSCHAPS INNOVATIONSPUNTEN 2020-HOLLAND WE WERKEN TOE NAAR EEN KLAS TOP 5 ALS ANTWOORD OP DE VRAAG</p> <p>Wat hebben we nodig om sociaal te zijn in onze omgeving?</p> <p>Placemat</p> <p>Top 5</p>	<p><i>De onderzoekers hebben de onderzoeksvraag voor jullie bedacht. Zij zijn namelijk heel nieuwsgierig naar wat jullie nodig hebben om sociaal te zijn en of volwassenen hetzelfde belangrijk vinden als jullie. In stapjes gaan we aan de slag om samen met de klas een top 5 te maken van jullie antwoorden op de onderzoeksvraag.</i></p>

Onderdeel 3. opdrachten

Slide 17

Om de twee vragen te beantwoorden kiezen we een bepaalde omgeving waar we ons op richten. Dit doen we om het onderzoek niet te groot en daarom te moeilijk te maken. We gaan daarom kiezen uit drie omgevingen: thuis, je school of je wijk.

Stel de kinderen de vraag: Wat voor situaties horen er bij thuis, je school of je wijk?

Voer een kort klassengesprek.

Slide 18

Geef een korte samenvatting van de antwoorden van de leerlingen en vul indien nodig aan op basis van onderstaand antwoord.

- *Thuis: Bijvoorbeeld als je samen aan tafel gaat om te eten, en je eten moet delen of samen bespreekt wat iedereen die dag gedaan heeft en iedereen iets wil delen.*
- *School: Op school kan een sociale situatie zich voordoen wanneer kinderen samen leren, doordat ze moeten samenwerken of elkaar moeten helpen.*
- *Wijk: Samen buiten spelen in de speeltuin met anderen uit de buurt. Hier zullen kinderen bijvoorbeeld om en om van de speelrekken gebruik maken, en dus met andere kinderen moeten delen.*

Deze voorbeelden bieden een denkrichting voor het beantwoorden van vragen.

Laat de leerlingen nu een omgeving kiezen. Deze kiezen jullie voor de gehele klas en kan beslist worden op basis van meeste stemmen gelden. De vragen moeten hierna in het kader van deze omgeving beantwoord worden.

Slide 19

Deel de placemat uit (een per groepje).

<p>Slide 20</p> <p>Stap 1</p> <p>PLACEMAT</p> <p>De vraag</p> <p>Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</p>	<p><i>De vraag is: wat kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</i></p>
<p>Slide 21</p> <p>Stap 2</p> <p>PLACEMAT</p> <p>Denk nu zelf na over de vraag in die omgeving:</p> <p>Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</p> <p>Welke spullen zijn belangrijk?</p> <p>Welke mensen zijn belangrijk?</p> <p>Welke hulp is belangrijk?</p>	<p>Laat elke leerling individueel nadenken over de antwoorden. Tip: benadruk nogmaals dat de leerlingen hun antwoord moeten geven voor de gekozen omgeving (thuis, school of wijk). Laat de leerlingen ieder individueel hun antwoorden opschrijven in hun eigen vak.</p>
<p>Slide 22</p> <p>Stap 3</p> <p>PLACEMAT</p> <p>Overleg nu jullie antwoorden met je groepje!</p> <p>Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</p> <p>Welke 5 zijn het belangrijkste?</p>	<p>Laat de leerlingen nu met elkaar overleggen. Kunnen zij samen met hun groepje een gezamenlijke top 5 van al hun antwoorden maken? Geef hen even tijd. Ze kunnen dit doen op basis van hoe vaak hetzelfde antwoord voorkomt of op basis van een discussie.</p>
<p>Slide 23</p> <p>Stap 4</p> <p>PLACEMAT</p> <p>Overleg nu jullie antwoorden met je groepje!</p> <p>Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</p> <p>Schrijf jullie gezamenlijke top 5 op</p>	<p>Laat de leerlingen per groepje hun gezamenlijke top 5 opschrijven in het middelste vak.</p>
<p>Slide 24</p> <p>Stap 5</p> <p>PLACEMAT</p> <p>Vertel allemaal om de beurt de top 5 van je groepje aan de klas</p> <p>Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?</p>	<p>Ga elk groepje langs en kies per groepje een leerling die de top 5 van zijn of haar groepje klassikaal voorleest.</p>

Slide 25

WETENSCHAPS INDOOPPUNTEN ZUID-HOLLAND
Erasmus Universiteit Rotterdam

Stap 5

PLACEMAT

Schrijf de top 2 van elk groepje op het stem papier

Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?

Stemmen: Idee Stickers

Laat een leerling per groepje de top 2 op het bijgeleverde stempapier schrijven of schrijf deze zelf op.
Tip: Mochten groepjes hetzelfde antwoord geven, dan hoeft dit maar een keer opgeschreven te worden. Er is ruimte voor 12 antwoorden op het stempapier, dus misschien kan de derde optie van een groepje toegevoegd worden in plaats van het dubbele antwoord.

Slide 26

WETENSCHAPS INDOOPPUNTEN ZUID-HOLLAND
Erasmus Universiteit Rotterdam

Stap 5

PLACEMAT

Plak je sticker bij het belangrijkste antwoord

Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?

Stemmen: Idee Stickers

Laat alle leerlingen één sticker op het stempapier plakken bij het antwoord wat zij het belangrijkste vinden.
Laat de leerlingen de top 5 opschrijven in het werkboekje dat gebruikt gaat worden op de onderzoeksdag.

Slide 27

WETENSCHAPS INDOOPPUNTEN ZUID-HOLLAND
Erasmus Universiteit Rotterdam

Stap 5

PLACEMAT

MaaK een top 5 met de Klas van de antwoorden met de meeste stickers!

Wat Kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?

1
2
3
4
5

Maak een top 5 van de antwoorden met de meeste stickers.
Tips om na te gaan: Zijn de leerlingen het eens over deze top 5? Is er genoeg variatie in de antwoorden? Willen ze als klas nog iets aanpassen? Het betekent niet dat de andere antwoorden niet belangrijk zijn. Deze kunnen alsnog bewaard worden voor de onderzoeksdag. Geef de volgende uitleg.
Door het maken van de placemat weten we wat jullie als klas belangrijk vinden als het gaat om sociaal zijn in je omgeving.

Onderdeel 4. Sleutelfiguren kiezen en onderzoek voorbereiden

Slide 28

Nu hebben jullie een klas top 5:

Wat kan helpen om sociaal te zijn in je omgeving?

- 1
- 2
- 3
- 4

Geef een korte samenvatting van de les.

We hebben nu duidelijk gemaakt welke dingen jullie nodig hebben om sociaal te zijn en welke dingen jullie hiervoor belangrijk vinden in jullie omgeving.

Slide 29

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

Geef aan dat we nu gaan bekijken wie er invloed heeft op die sociale omgeving.

Wie bepaalt eigenlijk of deze dingen voor leerlingen beschikbaar zijn of niet? En wie kan er invloed hebben op het creëren van deze dingen in de omgeving?

Slide 30

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

sleutelfiguren

Gemeente? Burgemeester? Wijkagent?

Directeur?

Geef enkele voorbeelden. Ter herhaling: we noemen deze volwassenen sleutelfiguren.

Voorbeelden zijn:

- *De gemeente kan invloed uitoefenen op waar ontmoetingsplekken zoals speelplaatsen gebouwd worden.*
- *De wijkagent houdt de buurt veilig en zorgt voor een veilige omgeving waarin buiten gespeeld kan worden.*
- *De directeur van school houdt zich bezig met het invullen van activiteiten op school zoals het schoolreisje, of het kamp.*
- *De burgemeester maakt sporten mogelijk door sportzalen te bouwen en verenigingen te ondersteunen.*
- *Je oma zorgt dat je tussen de middag thuis kan komen eten.*

Slide 31

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

Gemeente? Directeur?

Wie denken jullie?

Kennen jullie iemand?

Vraag de leerlingen of zij nog andere mensen kunnen benoemen die invloed hebben op hun sociale omgeving. *Aan wie denken jullie nog meer?*

Voer een korte klassendiscussie.

Vraag de leerlingen of zij iemand van de genoemde personen kennen. *Kennen jullie toevallig mensen met een van deze beroepen/functies/rollen?*

Voer een korte klassendiscussie.

Breng samen met de leerlingen in kaart of er contacten zijn die invloed hebben op de sociale omgeving en schrijf op wie wie kent.

Slide 32

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

Gemeente? Wijkagent? Directeur?
Burgemeester?

Vinden zij jullie antwoorden net zo belangrijk?

Geef de volgende uitleg.

Op de onderzoeksdag gaan jullie enkele van deze personen bevragen over wat zij denken dat kinderen nodig hebben om sociaal te zijn. Jullie gaan onderzoeken of jullie eigen ideeën overeenkomen met de ideeën van deze volwassenen. Wat denken deze personen dat jullie nodig hebben om sociaal te zijn? Komt dit overeen met de ideeën die jullie zelf hebben? Wat als deze ideeën niet met elkaar overeenkomen? Wellicht heeft dit dan ook invloed op waarom sommige dingen wel in de omgeving beschikbaar zijn en sommige dingen niet.

Slide 33

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

Gemeente? Wijkagent? Directeur?
Burgemeester?

Laten we het vragen in een Interview!

Vinden zij jullie antwoorden net zo belangrijk?

Om kennis over de stem van deze sleutelfiguren te verzamelen, gaat ieder groepje één sleutelfiguur uit de gekozen omgeving (thuis, school of wijk) interviewen. Hiervoor sturen we een uitnodiging voor een interview van maximaal een half uur (online, op school of op een andere locatie).

Slide 34

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

lader groepje nodigt één sleutelfiguur uit!

Vul de uitnodiging in!

Ieder groepje nodigt één sleutelfiguur uit om te interviewen tijdens de onderzoeksdag

Tip: gebruik de uitnodigingen.

Spreek af wie wie uitnodigt om naar de les te komen naar de onderzoeksles. Geef de groepjes de tijd om de uitnodigingen te schrijven.

Tip: geef leerlingen wat tijd om mensen en hun adressen op te zoeken als dit nodig is en help hen met mensen die je zelf eventueel al benaderd hebt.

Tip: schrijf uw e-mailadres of telefoonnummer op het bord zodat de leerlingen dit kunnen overnemen op de uitnodiging (bij contactpersoon).

Slide 35

WIE HEBBEN ER INVLOED OP ONZE SOCIALE OMGEVING?

WERKBOEKJE

We gaan bladzijde 2 alvast invullen met de klas top 5!

Deel nu het werkboekje uit. Leerlingen vullen pagina 2 van het werkboekje in op basis van de klas top 5 die gemaakt is.

Slide 36

Geef de volgende uitleg:

Tijdens de onderzoeksles gaan we de gekozen volwassenen (sleutelfiguren) interviewen en hiermee in kaart brengen of jullie ideeën overeenkomen met de ideeën van deze volwassenen die invloed hebben op jullie sociale omgeving. Om het onderzoek uit te voeren zijn er verschillende rollen. Binnen de wetenschap noemen we dit team wetenschap, waarbij een team bestaat uit mensen met verschillende talenten en vaardigheden. Zo hoef je niet overal even goed in te zijn maar kan het team dus wel overal goed in zijn omdat je elkaar aanvult!

Jullie gaan op de onderzoeksdag alle stappen samen als team doorlopen. Welke rol in het team wil jij op je nemen? We zoeken:

- *Interviewers: stellen vragen aan de sleutelfiguren*
- *Analisten: vergelijken de klas top 5 met de lijst uit de interviews*
- *Vormgevers: visualiseren de belangrijkste resultaten op een creatieve manier*

Leg uit dat leerlingen ook een rol kunnen kiezen waarin ze vooral iets willen leren. Het is vooral belangrijk dat iedereen in het team in een van de drie stappen op de onderzoeksdag in zijn of haar kracht staat en ervaart hoe het is om als team aan een gezamenlijk doel te werken.

Laat de leerlingen hun namen achter de rollen schrijven in het werkboekje (bladzijde 2). Probeer in een groepje van 6 twee leerlingen per rol aan te wijzen.

Tip: Als er geen tijd meer is, kan deze start met het werkboekje ook aan het begin van de onderzoeksles gepland worden.

Wij vinden - onderzoeksles

Inhoud

In deze les wordt het onderzoek uitgevoerd. Leerlingen gaan de sleutelfiguren interviewen.

Lesdoelen

Voor deze les zijn de volgende leerdoelen opgesteld:

- Leerlingen interviewen de sleutelfiguren, verwerken gegevens en maken een presentatie.
- Leerlingen weten hoe ze de uitkomsten van de dataverzameling documenteren.
- Leerlingen kennen de onderzoekscyclus.
- Leerlingen doen ervaring op met het werken in teams met verschillende rollen.

Praktische informatie

Doelgroep	Leerlingen uit groep 6, 7 of 8
Tijdsduur	90 minuten
Vorbereidingen	Bereid de lesinhoud voor, zie notities onder de PowerPoint presentatie
Benodigheden	PowerPointpresentatie onderzoeksles Resultatenposter (per groepje van 6 personen) Groene, oranje en rode stickers <i>Werkboekje (per groepje van 6 personen)</i> <i>Stiften (minimaal 5 verschillende kleuren)</i> <i>Lijm of plakband</i>

Lesopzet

Tijd	Activiteit	Korte toelichting	Slide nummers
0.00 – 0.10	Uitleg over het programma van de onderzoeksdag	In dit onderdeel wordt het programma van de les toegelicht. We gaan sleutelfiguren interviewen, gegevens verwerken en conclusies presenteren. Na een toelichting van een stap, gaan de leerlingen aan de slag. De slide kan open blijven staan op het bord tot het tijd is voor de uitleg van de volgende stap.	1 - 6
0.10 – 0.40	Interviewen sleutelfiguren	Stappenplan van het onderdeel interviewen sleutelfiguren.	7, 8

0.40 – 0.70	Gegevens (data) verwerken	Stappenplan van het onderdeel gegevens (data) verwerken en vergelijken.	9 - 17
0.70 – 0.85	Conclusie presenteren	Stappenplan van het onderdeel conclusie presenteren.	18 - 21
0.85 – 0.80	Korte evaluatie	Samen met de leerlingen reflecteren op het doorlopen van een onderzoeksproject.	22 - 24

PowerPoint en instructie onderzoeksles

Algemene uitleg	
<p>Slide 1</p> 	<p>Introduceer de onderzoeksdag: <i>Vandaag is de grote onderzoeksdag van het project 'Wij vinden!'</i></p>
<p>Slide 2</p> 	<p><i>Vandaag zijn jullie de onderzoekers en gaan jullie het onderzoek uitvoeren, concluderen en presenteren.</i> Deel hier het werkboekje uit of laat leerlingen het werkboekje er weer bij pakken.</p>
<p>Slide 3</p> <p>WAT GAAN WE VANDAAG DOEN?</p> 	<p><i>We bouwen voort op onze voorbereiding van een tijdje geleden: de klas top 5 die we hebben gemaakt over wat we belangrijk vinden in de omgeving die we hebben gekozen: thuis, school of wijk. Met behulp van deze lijst gaan we vandaag een sleutelfiguur interviewen, daarna de gegevens verwerken en de conclusie presenteren.</i></p>
<p>Slide 4</p> <p>WERKBOEKJE</p> <p>Heb je de Klas top 5 ingevuld?</p> 	<p>Controleer of iedereen pagina 2 van het werkboekje goed heeft ingevuld met de klas top 5 en de rollen.</p>

Slide 5

WAT IS JOUW ROL?

Weet iedereen nog welke rol of hij zij aanneemt vandaag?

Eventueel ter herhaling als er toch nog vragen zijn:

- Interviewers: nemen de leiding bij de interviews. De rest van de groep (leerlingen die een andere rol hebben) zorgt voor de documentatie en voor drinken bijvoorbeeld.
- Analisten: nemen de leiding bij het verwerken van de data op de poster. De rest van de groep denkt mee.
- Vormgevers: nemen de leiding bij het creatief visualiseren van de belangrijkste resultaten. De rest van de groep denkt en doet mee.

Slide 6

ONDERZOEK UITVOEREN

Dan gaan we nu echt aan de slag met het uitvoeren van het onderzoek!

Interviewen sleutelfiguren

Slide 7

Interviewen sleutelfiguren

We gaan beginnen met het interviewen van sleutelfiguren. De interviewers hebben nu de leiding. We kijken nu samen hoe jullie dit gaan doen en daarna gaan jullie zelf aan de slag. Er zijn drie onderdelen waarbij jullie met het werkboekje gaan werken:

- Het voorbereiden van het interview (stap 1 overzicht)
- Het interview (stap 2 overzicht)
- Het uitwerken van het interview (stap 3 en 4 overzicht)

Tip: laat de leerlingen meekijken met deze stappen in het werkboekje zodat ze weten waar ze wat kunnen invullen.

Als onderzoeker is het belangrijk dat je onafhankelijk bent, dat betekent dat je de resultaten niet beïnvloedt. Jullie hebben zelf al een top 5 gemaakt, maar het is dus belangrijk dat je die niet aan de sleutelfiguur laat zien of vertelt tijdens het interview zodat deze zijn of haar eigen top 5 kan maken. Probeer ook niets te zeggen of laten merken over welke van de vijf jullie het belangrijkste vinden!

Voordat het interview begint, moet het duidelijk zijn wie wat doet. De leerlingen die de leiding nemen bij de interviews (zie bladzijde 1) verdelen deze rollen binnen het team (meerdere leerlingen kunnen dezelfde rol hebben).

Voor het interview hebben de leerlingen het werkboekje nodig, en de 5 kaartjes met de klas top 5. De leerlingen schudden deze kaartjes goed door elkaar, zodat ze niet meer in de volgorde zitten die ze hebben gekozen. De klas top 5 staat bewaard op de eerste pagina van het werkboekje, dus deze kunnen ze altijd later terugvinden.

Moedig de leerlingen aan om voordat ze beginnen alvast de informatie over het interview door te lezen. **Benadruk dat de leerlingen de instructie aan de sleutelfiguren precies zo geven als in het werkboekje is aangegeven.** Het gaat uiteindelijk om het in kaart brengen van de verschillen tussen de klas top 5 en de top 5 van de sleutelfiguur, dus het is belangrijk dat sleutelfiguren hun eigen visie op de top 5 geven en dus *niet* wat zij denken dat leerlingen belangrijk vinden.

Slide 8

Interviewen sleutelfiguren

Loop eventueel het overzicht van het stappenplan voor het interviewen van de sleutelfiguren door met de leerlingen en laat deze slide op het scherm staan tot het onderdeel gegevens verwerken.

Aan de slag!

Het hoofddoel is het vastleggen van de top 5 van de sleutelfiguur door de kaartjes vast te plakken in het werkboek. **Het is belangrijk dat hierbij de sleutelfiguur deze op volgorde legt van boven naar beneden, 1 tot 5, in hoeverre zij/hij ernaar handelt of zich ermee bezighoudt.** Hierbij betekent 1 dat de sleutelfiguur er het meest naar handelt/zich ermee bezighoudt en 5 dat de sleutelfiguur er het minst naar handelt/zich mee bezighoudt. Het is ook belangrijk dat leerlingen nu niet laten weten wat zij het belangrijkste vinden. Daarna stellen de leerlingen de sleutelfiguur nog wat open vragen als er nog tijd is en schrijven de antwoorden in steekwoorden op in het werkboekje. Dit gaat later helpen bij het verwerken van de data.

Gegevens verwerken

Slide 9

Nu gaan we verder met de stap concluderen in de onderzoekscyclus. De analisten hebben nu de leiding.

Slide 10

Dit doen we door de gegevens (data) te verwerken en te interpreteren: uitleggen waarom we iets vinden. We gaan hiervoor de resultatenposter gebruiken en we gaan samen meteen aan de slag.

Laat ieder groepje een resultatenposter pakken en in het midden van de tafel leggen of aan de muur hangen (let op: de achterkant moet ook gebruikt worden).

Tip: schat zelf in of de volgende slides (voor het onderdeel gegevens verwerken) het beste gezamenlijk doorlopen kunnen worden of dat deze slides eerst als instructie worden gepresenteerd en de leerlingen zelfstandig aan de slag gaan. De instructie is nu geschreven voor de eerste optie.

Slide 11

Eerst gaan we de klas top en de top 5 van jullie sleutelfiguur invullen. Deze kunnen jullie allebei vinden in jullie werkboekje.

Slide 12

Schrijf de klas top 5 en de top 5 van de sleutelfiguur dat jullie hebben geïnterviewd over (vanuit het werkboekje) op de resultatenposter.

Slide 13

Vergelijk de lijsten door dezelfde antwoorden te verbinden. Pak hiervoor 5 verschillende kleuren stiften. Verbind dezelfde antwoorden met elkaar van de gele bolletjes links naar de gele bolletjes rechts. Gebruik voor ieder antwoord een andere kleur!

Slide 14

Resultatenposter

Nu gaan we rekenen. We doen dit in twee stappen om uiteindelijk de totale verschillen uit te rekenen. Deze verschillen laten zien hoeveel jullie klas top 5 verschilt van de top 5 van de sleutelfiguur.

- 1) Bereken de verschillen per antwoord, zoals in het voorbeeld. Doe dit voor alle antwoorden door te kijken naar de gekleurde lijnen die jullie tussen dezelfde antwoorden getrokken hebben.
- 2) Bereken daarna de totale verschillen door alle aparte verschillen op te tellen. Schrijf deze totale verschillen duidelijk op!

Tip: gebruik het rekenvoorbeeld op deze slide om uit te leggen hoe de verschillen worden berekend.

Zien jullie al verschillen tussen de groepjes?

Slide 15

Nu gaan we aan de slag met groene, oranje en rode stickers. De vraag is: in hoeverre is jullie top 5 er al in jullie omgeving?

Groen betekent: is er al

Oranje betekent: is er niet, maar zou wel makkelijk kunnen (bijvoorbeeld een chillplek inrichten op het schoolplein)

Rood betekent: is er niet en zou moeilijk kunnen (bijvoorbeeld ouders vaker thuis laten zijn als ze werken)

Het doel van deze stap is om leerlingen na te laten denken over de haalbaarheid van hun antwoorden, om te gebruiken bij de interpretatie. Sta niet te lang stil bij deze stap (het kan namelijk lastig zijn) en laat kinderen stemmen als ze het niet met elkaar eens zijn.

Slide 16

Geef de leerlingen de opdracht om de resultatenposter om te draaien zodat ze de achterkant kunnen gaan invullen.

We gaan nu op de achterkant van de resultatenposter verder met het interpreteren van jullie bevindingen. Interpreteren betekent dat we gaan nadenken waarom jullie iets vinden. We gaan dit doen aan de hand van twee vragen:

- Waar denken jullie dat de verschillen vooral door komen?
- Denken jullie dat de stem van kinderen beter gehoord zou moeten worden door sleutelfiguren?

Tip: moedig kinderen aan om ook met steekwoorden zelf iets in te vullen als open antwoord.

Vul nu ook de rest van de achterkant van de resultatenposter in.

Tip: gebruik voor een check dat alles is ingevuld de checklist in de docentenhandleiding bij het werkboekje.

Slide 17

Gegevens verwerken

Indien alle stappen al gezamenlijk zijn doorlopen: Dit is een overzicht van wat jullie net hebben gedaan!

Indien voorgaande slides zijn gebruikt als instructie en de leerlingen nu zelfstandig aan de slag gaan: Nu gaan jullie zelf aan de slag!

Als geheugensteuntje is dit het stappenplan van het onderdeel gegevens (data) verwerken:

- 1) Resultatenposter invullen (links klas top 5, rechts top 5 uit interview).
- 2) Vergelijk de lijsten door ze te verbinden.
- 3) Groene, oranje en rode stickers plakken op de resultatenposter: in hoeverre is de top 5 er al in jullie omgeving?
- 4) Achterkant resultatenposter invullen: interpreteren resultaten.

Conclusie presenteren

Slide 18

Nu gaan we verder met de volgende stap van de onderzoekscyclus: conclusie presenteren. De vormgevers hebben nu de leiding.

Slide 19

Denk na wat volgens jullie de meest opvallende/belangrijke/leuke overeenkomst of het verschil is dat jullie hebben gevonden. Wat is volgens jullie het meest opvallend/belangrijk/leuk? Tip: laat de leerlingen per groepje één boodschap kiezen om over te brengen en laat ze dit eventueel in het werkboekje opschrijven.

Slide 20

Denk na over hoe jullie wat jullie hebben gevonden in beeld willen brengen zodat jullie het kunnen overbrengen naar de doelgroep. Een doelgroep is een groep mensen die iets kunnen hebben aan wat jullie hebben gevonden in dit onderzoek. Aan welke doelgroep denken jullie? Tip: geef voorbeelden van mogelijke doelgroepen: andere kinderen in Nederland/andere sleutelfiguren/alle mensen in Nederland.

Slide 21

Er zijn veel verschillende manieren om je resultaat te presenteren, bijvoorbeeld door middel van een tekening, een strip, een poster, een liedje, een video, een kunstwerk, een muurschildering, een rapport. Wat zijn jullie ideeën?

Aan de slag! Breng per groepje jullie gekozen boodschap in beeld.

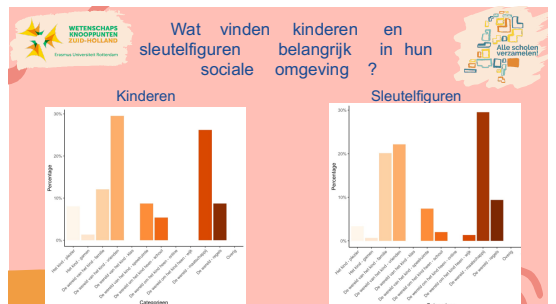
Evaluatie en vervolgstappen

Slide 22

Jullie hebben nu als echte onderzoekers alle stappen van de onderzoekscyclus doorlopen. Goed gedaan!

Slide 23

In 2022 hebben ruim 3000 leerlingen dit onderzoek uitgevoerd. Zij hebben de volgende resultaten gevonden. Wat valt er op als je naar de resultaten kijkt?
Komen de resultaten overeen met jullie resultaten? Waarom wel of niet?

Slide 24

Evalueer kort met een aantal vragen hoe de kinderen het project hebben ervaren.

Laten we aan het einde van het project nog even bespreken hoe jullie het vonden om voor even echte onderzoekers te zijn. Wat ging er goed en wat ging er minder goed?

Meer leren over onderzoekend en ontwerpnd leren?

Bekijk het aanbod van de Wetenschapsknooppunten in Nederland via <https://www.wetenschapsknooppunten.nl/>

De wetenschapsknooppunten (gevestigd in 11 van de Nederlandse universiteiten) fungeren als regionale netwerken waarin universiteiten, scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen samenwerken. De wetenschapsknooppunten zetten zich in voor de ontwikkeling van kinderen tot kritische wereldburgers, die gedreven door nieuwsgierigheid goede vragen kunnen stellen, antwoorden kunnen zoeken en deze op waarde kunnen schatten.

Colofon

Dit is een product van het Wetenschapsknooppunt EUR en Leiden namens de landelijke wetenschapsknooppunten.

© 09-2023 Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen, in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, op enige wijze, hetzij door middel van druk, fotokopieën, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wetenschapsknooppunt EUR.

Informatie voor leerkracht bij gebruik werkboekje

Het werkboekje print je zelf dubbelzijdig en eventueel in grijstinten. Per groepje van 6 personen wordt er één werkboekje ingevuld. Als het gemakkelijker is om iedere leerling een eigen werkboekje te geven, kun je er natuurlijk voor kiezen deze voor iedereen te printen.

Pagina 2	Deze pagina is in te vullen door de leerlingen aan het einde van les B of aan het begin van de onderzoeksles. Als het aan het begin van de onderzoeksles ingevuld gaat worden, zorg dan dat de klas top 5 goed bewaard wordt na les B!
Pagina 3	De leerlingen knippen de top 5 uit (zonder de cijfers 1 t/m 5) zodat de sleutelfiguren de volgorde van hun antwoorden niet kunnen zien. De leerlingen worden geïnstrueerd om hun klas top 5 ook niet aan de sleutelfiguren te vertellen.
Pagina 5	<p>Leg uit bij het voorbereiden van het interview: <i>Als onderzoeker is het belangrijk dat je onafhankelijk bent, dat betekent dat je de resultaten niet beïnvloedt. Jullie hebben zelf al een top 5 gemaakt, maar het is dus belangrijk dat je die niet aan de sleutelfiguur laat zien of vertelt tijdens het interview zodat deze zijn of haar eigen top 5 kan maken. Probeer ook niets te zeggen of laten merken over welke van de vijf jullie het belangrijkste vinden!</i></p> <p><i>Voordat het interview begint, moet het duidelijk zijn wie wat doet. De leerlingen die de leiding nemen bij de interviews (zie bladzijde 1) verdelen deze rollen binnen het team (meerdere leerlingen kunnen dezelfde rol hebben).</i></p> <p>Voor het interview hebben de leerlingen het werkboekje nodig, en de 5 kaartjes met de klas top 5. De leerlingen schudden deze kaartjes goed door elkaar, zodat ze niet meer in de volgorde zitten die ze hebben gekozen. De klas top 5 staat bewaard op de eerste pagina van het werkboekje, dus deze kunnen ze altijd later terugvinden.</p> <p>Moedig de leerlingen aan om voordat ze beginnen alvast de informatie over het interview door te lezen. Benadruk dat de leerlingen de instructie aan de sleutelfiguren precies zo geven als in het werkboekje is aangegeven. Het gaat uiteindelijk om het in kaart brengen van de verschilscore tussen de klas top 5 en de top 5 van de sleutelfiguur, dus het is belangrijk dat sleutelfiguren hun eigen visie op de top 5 geven en dus <i>niet</i> wat zij denken dat leerlingen belangrijk vinden.</p>
Pagina 6-9	Interviewen sleutelfiguren: De leerlingen starten met een voorstelronde als ijsbreker, waarbij ze bijvoorbeeld zeggen wat hun lievelingseten is. Dit is niet relevant voor de rest van het interview. Het hoofddoel is het vastleggen van de top 5 van de sleutelfiguur door de kaartjes vast te plakken in het werkboek. Het is belangrijk dat hierbij de sleutelfiguur deze op volgorde legt van boven naar beneden, 1 tot 5, in hoeverre zij/hij ernaar handelt of zich ermee bezighoudt. Hierbij betekent 1 dat de sleutelfiguur er het meest naar handelt/zich ermee bezighoudt en 5 dat de sleutelfiguur er het minst naar handelt/zich mee bezighoudt. Het is ook belangrijk dat leerlingen nu niet laten weten wat zij het belangrijkste vinden. Daarna stellen de leerlingen de sleutelfiguur nog wat open vragen als er nog tijd is en schrijven de

	antwoorden in steekwoorden op in het werkboekje. Dit gaat later helpen bij het verwerken van de data.
Pagina 10-11	<p>Gegevens verwerken: De leerlingen gaan per groepje een resultatenposter invullen.</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Klas top 5☐ Top 5 sleutelfiguur☐ Verbindingslijnen☐ Verschilscores per antwoord☐ Totale verschilscore☐ Antwoord vraag 1 (meerdere antwoorden mogelijk en liefst ook een antwoord in steekwoorden)☐ Antwoord vraag 2 (meerdere antwoorden mogelijk en liefst ook een antwoord in steekwoorden)☐ Groep☐ Basisschool☐ Omgeving die is gekozen door de klas (thuis/school/wijk of stad)☐ Rol sleutelfiguur (functie)
Pagina 12	Conclusie presenteren: De leerlingen gaan zelf aan de slag met het in beeld brengen van hun belangrijkste resultaat.